

Bika Julianna

Kossuth New Orleansban

1996-ban a Magyarok Világszövetsége (MVSZ) Amerikai Tanácsa tájékoztatási titkárának választottak. Feladataim közé tartozott a havi magyar és angol nyelvű tájékoztató szerkesztése és postázása. Sok levelet kaptam szerte az országból. Egyszer Vadász Endre is írt Virginiából, és arra kért, tegyem közzé, hogy Kossuth amerikai látogatásáról honlapot készített. Szinte minden Kossuth-tal kapcsolatos érdekesség megtalálható volt ezen a weboldalon¹: beszédeinek kivonata, képek, szobrok, utcák, terek, amerikai látogatásainak állomásai. Mi New Orleansban éltünk, és ekkor döbbentem rá, hogy ott is járt Kossuth, azonban New Orleans-i beszéde vagy látogatásának visszhangja mégsem jelent meg a honlapon, és a kiadott beszédei között sem találtam, holott Kossuth hat napot töltött városunkban.

Mindössze egy 1980-as évekbeli magyarországi ifjúsági kiadás szerzője, Dojcsák Győző tett említést arról – később kiderült, helytelenül –, hogy New Orleansban tüntettek Kossuth ellen. Ez igazán érdekesnek tűnt, így férjem biztatására elkezdtem a kutatást. Csak a helybeli újságokra támaszkodhattam, mivel szakirodalom kezdetben nem állt rendelkezésemre.

Kossuth kismemesi családban született, 1802-ben Monokon. Ő a 19. századi magyar nemzeti függetlenségért, a feudális kiváltságok felszámolásáért vívott küzdelmek legnagyobb alakja, a magyar történelem legnépszerűbb politikusa. Huszonegy éves korában ügyvédi vizsgát tett, ezt követően ügyvédként praktizált. 1832-ben nagy vihart kavart a pozsonyi diétán az *Országgyűlési Tudósítások*, majd – a gyűlés berekesztése után – a *Törvényhatósági Tudósítások* szerkesztésével. Főként e tevékenysége miatt ítélték négyévi fogságra.

A magyar politikai élet legkimagaslóbb szónoka a börtönévek alatt tanult meg angolul, de németül, franciául és természetesen magyarul is lenyűgözte hallgatóságát szónoki képességeivel. Kiszabadulása után töretlen erővel folytatta munkáját mint az ország legnépszerűbb embere. Hamarosan az ellenzék vezéralakja lett. A gazdasági önállóság megvalósítása érdekében megszervezte a Magyar Kereskedelmi Társaságot s az osztrák ipari cikkek bojkottját elősegítő Ipari Védegyletet. Az 1848-as márciusi forradalom után megalakult Batthyány-kormány pénzügyminisztere lett, majd 1849 áprilisában a Habsburg-ház trónfosztását kimondó debreceni országgyűlés kormányzóvá választotta.

A szabadságharc bukása után török földre menekült, innen kérte ki az amerikai kormány – komoly diplomáciai manővereket bevetve. 1851 szeptemberében a Mississippi nevű amerikai hajó vitte Izmir kikötőjéből Marseille-be, ahol azonban nem szállhatott partra. Diadalmenetének állomásai: Livorno (Olaszország), Southampton és London (Anglia).

A Humboldt gőzös fedélzetén utazott az Újvilágba. 1851. december 4-én az Egyesült Államok vendégeként, a Kongresszus meghívására érkezett Staten Islandra. Ott átszállt a Vanderbilt

¹ Kossuth-honlap <http://hungary.ciw.edu/kossuth/index.html> [2006. május 29.]

nevű hajóra, itt fogadta a dízsorot, amivel a város köszöntötte őt, a Broadwayen pedig parádés, államfőnek kijáró pompás fogadtatás várta.

Amerika északi felén az egyetemes világszabadság, az emberi fejlődés legkimagaslóbb képviselőjeként ünnepelte a tömeg. New York, Boston Philadelphia és Washington városában óriási lelkesedés fogadta a „Great Magyar”-t.

Féléves újívilági tartózkodása alatt több száz (egyek szerzők szerint 600) beszédet tartott, ebből mintegy 80 nagyobb, ami óriási teljesítmény. Már a beszédek megírása is emberfeletti munka lehetett: New Orleans-i beszéde pl. 13 oldal, elmondva pedig jó egy óra volt. Ezt másutt nem mondta el, bár Louisville-i beszéde tartalmaz azonos elemeket.

Az amerikai törvényhozás házában Kossuth szobra – Wallenbergével szemben – azon kevés külföldi nagyság egyikének emlékét őrzi, akiket az amerikai nép szívébe zárt.

Lafayette márki után Kossuth Lajos volt a második, akit külföldiként mindkét kongresszusi ház fogadott. Erre 1852. január 7-én került sor.

BEAVATKOZÁSI POLITIKA

Washingtonban Daniel Webster külügyminiszter és Henry Clay, a Whig Párt tagja, Kentucky állam szenátora fogadta. Mindkét politikus mérsékeltebb és konzervatívabb volt Kossuthnál. Webster korábban – Kossuth törökországi fogsága alatt – kiállt a magyar ügy mellett, azonban a „nagy magyar” látogatása okozta óriási lelkesedés valószínűleg mindkettejüket megrémítette, s élesen szembeszegültek Kossuthnak azzal a kívánságával, mely amerikai körútjának a lényege lett volna: a beavatkozással. Kitartottak a George Washington által törvénybe foglalt benemavatkozási politika mellett.

Zachary Taylor szövetségi elnök nagy szimpátiával kezelte Kossuth ügyét, de Millard Fillmore, az Egyesült Államok 1850-ben újonnan megválasztott szövetségi elnöke kimért és tartózkodó volt a magyar államférfival szemben, és többször megkérte, hogy ne beszéljen politikai témákról. Kimondottan kellemetlen volt számára a tömeg Kossuth iránti lelkesedése, amely a kilencnapos washingtoni tartózkodás alatt nem hagyott alább. A kormányzó körülbelül hetven fontos települést látogatott meg.

Washington után Annapolis, Harrisburg PA, Birmingham, Pittsburgh, Cleveland, Columbus, Delaware, Cincinnati, Louisville és St. Louis következtek. Főleg német származású munkások fogadták őt kitörő lelkesedéssel. Cincinnatiiban hosszabb időt töltött a küldöttség. A munkások gyakran egész heti fizetésüket felajánlották a Kossuth által alapított Hungarian Fund egydolláros alapjába. Cincinnatiból áthajózva Louisville-be (Kentucky) érte el az első déli államot. (Kentucky és Louisiana már a déli rabszolgatartó államokhoz tartoztak).

Itt kellett először magyarázkodnia a Henry Clay-jel folytatott beszélgetés részletei miatt, mert ekkor már világosan kitűnt, hogy nagyon eltérő véleményen vannak. Közben egy Kossuth-ellenes hamis távirat érkezett New Orleansba, ami Kossuth egyik tervezett úticélja volt. A távirat nagy felháborodást keltett a Henry Clayt tisztelő városi polgárok, újságírók és politikusok körében. Olyannyira, hogy egy Baton Rouge-i szenátor Kossuth-ellenes állami törvényt akart elfogadtatni, s a Kossuthot vádoló táviratot minden fontosabb louisianai napilap felháborodottan hozta le, míg a louisville-i beszédet Henry Clay iránti elfogultságból egyikük sem közölte.

Kossuth csak március elején, Vicksburgból jelezte a New Orleans-i polgármesternek, hogy 26-án érkezik a városba, és semmilyen, államfőnek kijáró fogadtatást nem kér, csupán szállást. Útközben – a Mississippi folyón hajózva – megállt Vicksburgban, és rövid időt töltött a Mississippi-állambeli Jacksonban. Henry S. Foote, Mississippi frissen kinevezett kormányzója még előző minőségében, szenátorként hívta meg államába Kossuthot. Déli útjának talán Mississippi volt a legsikeresebb állomása, ezt támasztja alá, hogy New Hope település a kormányzó látogatása után nem sokkal már „Kossuth” néven szerepelt a térképeken.

New Orleansban – a már említett távirat miatt – rosszindulatú, rágalmozó, rideg hangulat, nyugodtan mondhatjuk: ellenséges légkör várta Kossuthot. A városban bizottság alakul a fogadására, ő azonban csendben és késve érkezett meg. Társaságában volt felesége, Meszlényi Terézia, Hajnik báró, Grechenek kapitány, valamint Pulszky Ferenc és felesége, Walter Terézia. Pulszkyék egy évvel később háromkötetes naplót adtak ki a látogatásról², ám a kellemetlen fogadtatásról egy szót sem ejtenek benne. New Orleanst ledér kisvárosként festik le, ahol az emberek naponta kétszer járnak színházba. Megemlékeznek még az utak rossz állapotáról és a sűrű hajóforgalomnak köszönhető heti négyezer bevándorlóról. Pulszky véleménye szerint akkoriban ebben a városban voltak a legmagasabbak a fizetések.

A küldöttség tehát március 26-án csendben érkezett meg az Alec Scott nevű hajón, s azonnal bevonult a St. Louis Exchange hotelbe. (Az épület később egy hurrikán miatt megsérült és lebontották. Helyén ma az Omni Royal Orleans Hotel áll, a Royal és a Chartres között, a St. Louis utcában. A régi városrészt ma French Quarternek hívják.) A város polgármestere és a kijelölt bizottság tiszteletét tette a város vendégénél.

A hotel csarnokában Kossuth rövid beszédet mondott, a helyi német bevándorlók szerenádott adtak este a tiszteletére, de a város lakosai előtt a vendég nem mutatkozott.

Kossuth megköszönte a vendéglátást. Remélte, hogy a város népe előtt tartandó beszédében eloszlatja majd a félreértéseket, és kifejtheti véleményét az őt ért támadások kapcsán. Időpontként a kedd estét jelölték meg. Kossuth visszavonult a szobájába, és három napon keresztül írta a beszédét, melyet kimondottan a New Orleans-i hallgatóságnak szánt. Kiemelte benne a város szerepét a hajózásban, kapcsolatait Európával, és megemlékezett a Chalmette-i csatáról is. Minden nap pontban egy órakor fogadta a New Orleans-i hölgyeket – László Károly naplója szerint Meszlényi Terézia heves tiltakozása ellenére is.

LAFAYETTE SQUARE

A március 30-án, kedd este fél hétre meghirdetett gyűlésre több tízezres tömeget vártak, de – valószínűleg az eső miatt – kevesebben lehettek a résztvevők: László Károly öt-hatezer embert említ, a helyi újságok nyolcezeret.

Először E. W. Moise alpolgármester éltette beszédében Kossuthot mint béke- és szabadságharcost, és kifejezte a magyar nép melletti szimpátiáját.

A „nagy magyar” – megköszönve New Orleans népének a vendéglátást – azzal kezdte beszédét, hogy úgy érzi magát, mint Jézus, amikor keresztre feszítették, s mégis hajlandó az igazságért újra a keresztfára menni.

² Francis and Theresa Pulszky: White, red, black : sketches of society in the United States during the visit of their guests : in three volumes. London : Trübner, 1853. Vol. 1-3.

Hosszasan fejtegette, mennyire értékeli Henry Clay munkásságát, és tiszteletben tartja az elveit – ellentétben azzal, ami a táviratban állt, és amit minden újság közölt. Azzal érvelt, hogy Clay egészsége olyannyira megromlott, hogy nem is mert volna vele vitába szállni, még ha nem is teljesen egyezik a véleményük. Kossuth a tömeget kérte fel, hogy bírálják el őket, mennyire igazságtalanul bántak el vele, holott bár nem mindenben ért egyet Clay szenátorral, de tiszteli, elismeri tudását, becsüli az amerikai nép iránta érzett vonzalmát, és hosszú életet kíván neki. Az összegyűltek – akik eleinte hallgattak, sőt, egy fizetett gyermekcsoporthal megpróbálták megzavarni a beszédet – most hurráztak örömeikben – írja László Károly a naplójában³. Ettől kezdve a tömeg Kossuth mellé állt, lelkesen éljenezte őt.

A kormányzó kiállt a déli tagállamok jogai mellett, azaz nem tiltakozott a rabszolgatartás ellen: minden államnak jogában áll saját törvényeit alkalmazni.

Nehéz helyzetben volt, hiszen a hazug távirat ellenséges indulatot gerjesztett iránta, ám a tömeg a beszéd egésze alatt mellette állt. A feljegyzések szerint a több mint egyórás beszéd alatt egyetlen incidens történt: egy lelkes német hallgató örömeiben oda akart lovagolni a szónokhoz, de magyar tisztek, Fiala János, Albert Anzelm, Árvay László, Holan Hugó, Baróthy László, Nemegyei Félix és László Károly a tér közepére állított állványon védelmezően körbeállták Kossuthot.

(A New Orleans-i tereket, így a Lafayette teret is, párizsi mintára alakították ki, olyan nagyságúra, mint a híres Place des Vosges. A téren áll az egykori városháza, a Gallier Hall.)

Kossuthot beszéde közben többször megtapsolta és éljenezte a tömeg. Olyan korabeli újságcikket is találtam, mely szerint nem tüntettek ellene az ittléte alatt. Tüntetésről csak jóval később, 1862-ben tudósítanak. Ez utóbbi cikkek nagy valószínűséggel nem támaszkodtak megbízható forrásokra, céljuk csak rosszindulatú hangulatkeltés volt Kossuth ellen. Véleményem szerint Kossuth kimagasló szónoki teljesítménye éppen abban rejlik, hogy ezt az ellenséges hangulatot visszájára tudta fordítani.

Meg kell jegyeznünk, hogy ugyan az amerikaiak nagy vendégszeretettel és óriási lelkesedéssel fogadták Kossuthot, különösen északon, azonban minden érdekcsoport a saját politikai céljai elérése érdekében próbálta őt felhasználni. Az ország elnökválasztás előtt állt. A két párt, s maga az elnök, de a másik elnökjelölt is, a Rabszolgaságellenes Liga, az abolitionisták, Fillmore elnök, és a déliek ellenségesek voltak vele, s nem osztoztak a főváros és az északi államok lelkesedésében. Kossuth ezért inkább diplomatikusan elismerte a States Right (tagállamok jogai) helyességét. Már az első, északon elmondott beszédében megemlítette, hogy tiszteletben tartja a szuverenitáshoz való jogot, mert épp azt szeretné elérni, hogy saját hazája is szabadon, függetlenül hozhassa meg a maga törvényeit.

Részletesebben már nem tért ki arra, hogy mit is jelentenek ezek a jogok, de ezzel elismerte a rabszolgaság létjogosultságát a déli államokban. Ugyanakkor élesen tiltakozott az ellen, hogy az abolitionisták felhasználják őt saját céljaik eléréséhez.

Kossuth igazi célja Amerika népének a megnyerése volt, azonban ez csak északon sikerült, délen nem. A rabszolgaság megoldatlanságának kérdése kényes helyzet elé állította őt. Az északiakhoz húzott, de azt nem fejezhette ki nyíltan, mivel az ország politikai erejének a

³ Pordán Ildikó: László Károly beszámolója Kossuth amerikai útjáról.
<https://mek.oszk.hu/02200/02216/02216.htm#4> [2022. november 30.]

felét a déliek képviselték. Tehát tartózkodnia kellett a politikai állásfoglalástól. Az abolicionisták azonban nem hagyták békén, sőt később megtámadták őt.

Kossuth kitért az intervenció kérdésére is. Segítséget kért hazája ügyével kapcsolatban. Valójában intervenciót sürgetett, amivel Amerika megakadályozhatná, hogy az oroszok újabb területeket foglaljanak el, és később veszélyeztessék az Egyesült Államokat.

A másnapi újságok már szembe is szálltak politikai nézeteivel. Vihart kavart a beszéde, s egyedül a német nyelvű lapok nem támadták meg az intervencióval kapcsolatos teóriáját. Dél nem akart beleavatkozni Európa ügyébe, főleg nem a magyar kérdésbe. New Orleans jelentős ír településnek számított, nagyszámú ír bevándorlóval, akik jórészt az éhínség elől kerestek menedéket az Újvilágban. A hideg északi időjárás elől délre hajózók rideg fogadtatásban részesültek, hiszen napszámosként csak kubikos munkát kaptak. Szakértők szerint negyvenezer ír napszámos lelte halálát a New Orleans-i csatornaépítkezéseken. A kubikosokért napidíjat kellett fizetni, ők jóval olcsóbbak voltak, mint a fekete rabszolgák, akiket a rabszolgapiacra egy összegben kellett megvásárolni. Pulszky Ferenc említi könyvében, hogy 700 dollárt kértek egy egészséges fekete rabszolgaért. A rabszolgákat nagyobb becsben tartották itt délen, mint a napszámosként alkalmazott bevándorlókat. Az ír bevándorlók hazafias érzését sértette, hogy Amerika – Angliának szánt diplomáciai gesztusként – hallgatólagosan elfogadta az írek feletti brit uralmat.

Korábban a magyar ügygel szimpatizáló Websternek szándékában állt, hogy megszakítsa a diplomáciai kapcsolatot Ausztriával, amikor azonban a forradalmár megérkezett Amerikába, az amerikai külügyminiszter csak úgy, mint a politikusok többsége, megijedt a tömegek nagy lelkesedésétől.

Az osztrák kormány követe, báró Huelsemann Kossuth kiutasítását kérte, Webster azonban erre nem volt hajlandó. Az osztrák követ erős Kossuth-ellenes propagandába kezdett, és sajnos, ezt a magyar emigráció egyes tagjai is támogatták: hazug rágalmakat terjesztettek a volt kormányzóról, azzal gyanúsították, hogy a saját javára használja fel a kapott adományokat. Az újságokat ellepte a hír, hogy Kossuth evangélikus, tehát katolikusellenes. New Orleans pedig mindig is spanyol és francia, valamint ír katolikus bevándorlók városa volt.

Kossuth törökországi tartózkodása idején az amerikai szenátusban ugyan a New Orleans-i Pierre Soulé kezdeményezte Kossuth kiszabadítását, mégis ellenséges hangulat fogadta őt a városban. A rosszindulatú és hazug távirat keltette hisztéria mellett más okokat is kell keresnünk, egyrészt a rabszolgaság kérdésében, másrészt a katolikus egyházzal való kapcsolatban.

Dojcsák Győző könyvében ezt írja⁴:

„...a francia jezsuiták már előzetesen felizgatták a híveket a protestáns Kossuth ellen. A katolikus egyházzal Kossuthnak (és az emigrációnak) különben végig problémái voltak Amerikában. Már korábban elterjedt ugyanis az a hír, hogy a magyar forradalmat protestánsok vezették, és a katolikus papságot üldözték. Kossuth Amerikába érkezésekor New York érseke,

⁴ Dojcsák Győző: Amerikai magyar történetek. Budapest, Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1985. p. 99.

John Hughes, támadóan lépett fel ellene mind a saját lapjában, a Catholic Register-ben, mind a New York Freemans Journal-ban. Ugyanakkor O'Connor, a pittsburghi katolikusok érseke, nyílt levélben jelentette ki: a katolikus egyház nem nézi jó szemmel, hogy a magyarok pápaellenes erőkkal (Mazzini) állnak szövetségben.⁵ Mindez itt robbant ki New Orleansban, mert ekkorra sokan meg is bizonyosodtak róla, hogy az emigráció vezetői jórészt protestánsok voltak.”

(„...katolikus többségű város és a francia jezsuiták befolyása is igen erős volt, nem véletlen a Kossuth ellenes sajtókampány kirobbanása és a félrevezető távirati hír sem.”)⁶

Egy másik eset szintén Kossuth ellen szólt:

Gyurmán Adolf a Pesti Hírlap belső munkatársa volt, Kossuth egyik törökországi kísérője, és Amerikába is együtt érkeztek. Itt a New York-i „Demokratischer Völkerbund” munkatársa lett. Kossuth tilalma ellenére rabszolgotartás-ellenes cikket jelentetett meg, emiatt el kellett hagynia az országot, és a lap ezzel meg is bukott. Főleg a déliek vélték úgy, hogy a cikket Kossuth sugalmazta, de akadt olyan lap is, melyben a volt kormányzó kitoloncolását követelték.

Az amerikai út óriási sikernek tűnt a kisemberek szemében, magunk is találkoztunk olyan idős emberrel, akinek nagyapja után a „Louis Kossuth” keresztnévet adták. Amikor megtudta, hogy Kossuth látogatásának 150. évfordulójára emlékművet állítunk New Orleansban a Lafayette téren 2002. április 6-án, ellátogatott hozzánk Gulfport MS-ből egy veterán idősök otthonából.

Külön cikket érdemel, hogy mennyi utca, tér van elnevezve Kossuthról még ma is Amerikában. Magyarország örökre beírta a nevét az amerikai történelembe, ő azonban csalódottan hagyta el az Újvilágot, holott Amerika nem ígért neki beavatkozást, csak egy új hazát.

Kossuth végül megcsömörlött a magyar emigráció szétszakítottságától és klikkesedésétől.

Az utazás és a reprezentáció is elvitte az adományokat, összesen 1000 Kossuth-dollár van a zsebében, amikor 1852. július 14-én inkognitóban visszahajózott New Yorkból Európába az Africa nevű hajón.

New Orleansban alig 500 dollárnyi adományt sikerült összegyűjtenie.

Kossuth-katonák

Helyi érdekességgént kell megemlíteni Botsay Alexander nevét, akiről Vasváry Ödön így ír⁷:

„...Botsay Sándor. Nevét eredetileg Bátsay-nak írta. 1848-ban huszár volt. 1862 áprilisában állt be az európai brigád harmadik ezredébe (Garde Francaise), New Orleansban, La. Bátyja a mississippi Natchitoches-ben lakott, ahol butorkereskedése volt.

⁵ Daily Commercial Journal, Pittsburgh, 1852. január 30.

⁶ Perczel Miklós: Naplóm az emigrációból. Szerk. Závodszy Géza. Budapest, Tankönyvkiadó, 1977–1979. pp. 128–129.

⁷ Vasváry, Edmund: Lincoln's Hungarian heroes. Washington D.C., 1939. The Hungarian Reformed Federation of America, p. 168.

Botsay asztalos mester volt akinek 516 Hospital Street alatt volt a műhelye New Orleansban. [...] Botsay 1913 decemberében halt meg.”

Botsay Sándor a déliek oldalán harcolt, s a mai New Orleans Francia Negyedében, a Gov. Nicholls street 516-os számú házában volt asztalosműhelye, szivardobozokat gyártott. A szomszédos házban étterem üzemelt, ott dolgoztam, s az üzlet helye is megvan még, üresen áll a földszinten. Rögtön a garázs melletti oldalon látható a felirat: „A. Botsay”.

Ezen felbuzdulva megkerestük a sírját a Greenwood temetőben New Orleansban, megtaláltuk, sőt, egyik leszármazottjával, Alex Botsayval felvettük a kapcsolatot. Anyagokat kaptunk tőle a Bácsay-családfőről, cikkeit a hajóról, amelyen Amerikába érkezett Le Havre-ből. Pásztor Árpád Regényalakok című regényében a Bácsay lányokról ír.

(Az utca még arról is híres, hogy a Botsay szivardobozműhelyével szemben lévő házban lakott Brad Pitt a családjával kb. 2004-től).

1. kép: „A. Botsay”-felirat az egykori szivardobozgyár falán New Orleans Francia Negyedében.

Mintegy 800 körüli azoknak a száma, akik az akkori amerikai magyar emigrációból később részt vettek az amerikai polgárháborúban, nagyrészt az északiak oldalán. Kossuth Emiliának például négy fia harcolt (tehát Kossuth unokaöccsei), egy közülük el is esett. Ráday Mihály és Katona Tamás dokumentumfilmje, amelyet részben Amerikában készítettek – *Az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc emlékhelyei – A száműzöttek nyomában* címmel volt látható, név szerint említ több magyart, akik amerikai temetőkben nyugszanak, és a filmen a sírjaik is láthatók.

IRODALOMJEGYZÉK

1. About the telegraph Wednesday morning and evening. Daily Picayune, March 22. 1852. Vicksburg March 22., 2p. Col5 ; Ibid. March 24. 1852 ; Ibid. March 27 1852 page 2, c3
City Intelligence
The Arrival of Kossuth
Ibid. March 29 Saturday Morning 1852
Ibid. March 30 Tuesday Morning 1852
Ibid. March 31 Wednesday page 2, col 2,3,4 Morning issue
Ibid. April 1, Thursday 1852
Morning about Kossuth's speech by Lumsden Kendall
Page 2, col2
Ibid. Friday Morning April 2, 1852

2. Ács Tivadar: A száműzöttek. Fiala János 1848–49-i honvédalezredes emlékiratai az emigrációból. Budapest, Hungária, [1943] 246 p.
3. American Anti-Slavery Society: Letter to Louis Kossuth, concerning freedom and slavery in the United States. Boston, R. F. Wallcut, 1852. 112 p.
4. Arrival of Kossuth. New Orleans Bee/ L ' Abeille de la Nouvelle Orleans, March 27. 1852.
5. Balassa József: Kossuth Amerikában, 1851–1852. Budapest, Gergely R. Könyvkereskedése, 1931. 124 p.
6. Balogh, Joseph F.: From Kossuth Bankó to Hungarian Fund. Magyar News, Vol. IX, Issue 7. Bridgeport, March 1999. pp. 1–2.
7. Birinyi, Louis Kossuth: The tragedy of Hungary. An appeal for world peace. Cleveland, 1924. 346 p.
8. Calhoun, John Davidson, Jr.: A thesis Northeast Louisiana University Monroe, LA August 1975.
9. Deák, István: The Lawful Revolution: Louis Kossuth and the Hungarians, 1848–1849. New York, Columbia University Press, 1979. 415 p.
10. Dedication of a Bust of Lajos (Louis) Kossuth. Proceeding in the U.S. Capitol Rotunda March 15. 1990 4 :00 PM. 101st Congress 2nd session House dec.no 101–168.
11. Deiler, Hanno: Diary. March 30. 1852. The Historic New Orleans Collection⁸, The Williams Center.
12. Dojcsák Győző: Amerikai magyar történetek. Budapest, Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 1985. 255 p.
13. For Sale by the Superintendent of Documents, US Government Printing Office Washington DC 20402.⁹
14. Frank, Tibor: Ethnicity, Propaganda, Myth-Making. Studies on Hungarian Connections to Britain and America, 1848–1945. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1999. 391 p.
15. Frank, Tibor ; Tessza Udvarhelyi, Éva (szerk.) ; Sullivan, Christopher (Fordító) ; Frank, Tibor (Fordító): From Habsburg Agent to Victorian Scholar: G. G. Zerffi (1820–1892). New York, Amerikai Egyesült Államok : Columbia University Press (2000), 469 p.
16. Governor Kossuth and the Press. New Orleans Bee/ L ' Abeille de la Nouvelle Orleans, March 30 1852.
Ibid. Wednesday, March 31 page 2, col 2, 3,4 Morning issue. p. 13.
Ibid. 3/19 1852 p2.c1
Ibid. 3/27/1852 p2.c1
Ibid. 3/28/1852 p3.c1, p3.c2
Ibid. 3/3/1852 p2.c1
17. Haraszi Endre: Kossuth és Fillmore. Katolikus Magyarok Vasárnapja, 1982. július 18. p. 7.
18. Headley, P. C.: The Life of Louis Kossuth, Governor of Hungary: Including Notices of the Men and Scenes of the Hungarian Revolution; to which is Added an Appendix Containing His Principal Speeches. With an introduction by Horace Greeley. By P. C. Headley. Auburn, NY, Derby and Miller, 1852. 461 p.

⁸ Deiler alapította a Német Levéltárat New Orleansban, és ő volt a német bevándorlók védelmére alapított társaság elnöke.

⁹ A kiadvány fő érdeme az, hogy felsorolja a Library of Congress Kossuth-témájú műveit: kb. 40 dokumentumot.

19. Hutchinson, E.: Life of Gov. Louis Kossuth with his public speeches in the United States, and a brief history of the Hungarian war of independence. New York, W. Lord 1952. 184 p.
20. Entered according to the Act of Congress, in the year of 1852 by E. Hutchinson, in the clerk's Office of the District court for Southern District of New York.
21. Intervention or Non/Intervention. The speech of Mr. Kossuth, on last Tuesday evening, contained the following remarkable words. Ibid. April 1, 1852.
22. Kende Géza: Magyarok Amerikában. Az amerikai magyarság története, 1583–1926. Cleveland, Ohio, Szabadság, 1927. 1. köt. p. 375. 2. köt. p. 500.
23. Komlos, John H.: Louis Kossuth in America 1851–1852. Buffalo, NY, East European Institute, 1973. 198 p.
24. Kossuth. Daily Delta, April 2 1852, Page Column 1.
25. A Kossuth-emigráció Angliában és Amerikában / az iratokat összeáll. Jánossy Dénes. Bp. Magyar Történelmi Társulat, 1940–1948. (Magyarország újabbkori történetének forrásai = Fontes historiae hungaricae aevi recentioris. Iratok az 1848–49-i emigráció történetéhez). 2/1. köt., 1851–1852. - 1944. - XII, 548 p. : ill. 2/2. köt., 1851–1852. - 1948. - pp. 550–1086.
26. Kossuth in New Orleans; Kossuth In Jackson; Hear Me for my Cause. Speech in Jackson. Louisiana Courier, Thursday March 27 1852.
27. Kossuth Emléktábla és Kiállítás New Orleansban. Testvériség, 2002. június. 12 p.
28. Kossuth Lajos: Select speeches of Kossuth. London, Trübner, 1853, 376 p.
29. Kossuth's Reception of the Sioux Indians. The New York Times, January 9, 1852.
30. Kossuth Speech on Politics in England and Foreign Affairs. Delivered in the Louisville Court House, on Saturday evening March 6th. Welcoming Address Delivered by Bland Ballard Esq. Louisville Daily Courier, March 8 1852.
31. Kossuth's Speech. Daily Crescent, March 31, 1852.
32. Louisiana Press Reaction to Louis Kossuth and The Hungarian revolution 1848–1852.
33. Lukács Lajos: Magyar politikai emigráció 1849–1867. Budapest, 1984. Kossuth K. 378 p.
34. Pásztor Árpád: Amerika Kanadától Panamáig. Budapest, Világirodalom-kiadás, 1924. 251 p.
35. Pásztor Árpád: Regényalakok. Budapest, Dick Manó, 1916. 191 p.
36. Perczel Miklós: Naplóm az emigrációból. Szerk. Závodszy Géza. Budapest, Tankönyvkiadó, 1977–1979.
37. Peterson, Merrill D.: The Great Triumvirate: Webster, Clay, Calhoun. New York, Oxford, Oxford University Press, 1987.
38. Pordán Ildikó: László Károly naplója Kossuth Amerikai útjáról 1851. december 3 -tól július 14-ig. Történelmi Doktori Program Kutatási Füzetek 2. <https://mek.oszk.hu/02200/02216/02216.htm#3> [2022. november 30.]
39. Postcard recalls an Elegant Era. The Times Picayune, March 15. 1998. Sunday E-10
40. Pulszky, Ferenc: White, red, black: sketches of society in the United States during the visit of their guests : in three volumes / by Francis and Theresa Pulszky. London : Trübner, 1853.
41. Reinders, Robert C.: End of an Era. New Orleans 1850–1861. Pelican Publishing Company 1964.
42. Széplaky, Joseph: The Nation's guest, 1852-1972; bibliography on Louis Kossuth, governor of Hungary: with special reference to his trip in the United States, December 4, 1851-July 14, 1852, available in the Ohio University Library, Athens, Ohio. p. 57.

43. Taylor, A. J. P.: The Legal Revolutionary. The Lawful Revolution: Louis Kossuth and the Hungarians, 1848–1849 by István Deák. The New York Review of Books, September 27, 1979.
44. Tefft, Benjamin Franklin: Hungary and Kossuth: Or, An American Exposition of the Late Hungarian Revolution. Third Edition Philadelphia: No.48 North Fourth Street
45. New Orleans : No 56 Gravier Street; A.B. Barnes & Company No. 51 John Street, New York, 1852, 378 p.
46. Vasváry, Edmund: Lincoln's Hungarian heroes: the participation of Hungarians in the Civil War : 1861–1865 = Lincoln magyar hősei : magyarok az amerikai polgárháborúban : 1861–1865. Washington (D.C.): The Hungarian Reformed Federation of America, 1939. 171 p.
47. Várdy Béla: Magyarok az Újvilágban : az észak-amerikai magyarság rendhagyó története: Hungarians in the New World. Budapest : Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, 2000. 840 p.
48. Vardy, Steven Bela: The Hungarian-Americans. Boston, Twayne Publ., 1985. 215 p. (The immigrant heritage of America series)
49. Várdy Béla: Újvilági küzdelmek : az amerikai magyarok élete és az óhaza / Várdy Béla, Várdy Huszár Ágnes ; [szerk és a mutatókat összeáll. Biernaczky Szilárd]. Budapest : Mundus, 2005. 370 p. (Az Antall József Emlékbizottság és Baráti Társaság évkönyvei, 1416-4701 ; 19.) (Valóság-könyvek)